

18.6.2024

LOUNAISMAAN KANSALLISPUISTOHANKKEEN PERUSTELUT

(lopullinen nimi päätetään myöhemmin)

(Pinta-aloja tarkistettaessa on ilmennyt, että metsähallituksen kartta- ja pinta- alatiiedoissa virheitä ja puutteita, jotka on vielä korjattava. Puolustusvoimien käytössä olevan Raasin alueen osalta hehtaarimäärä on luonnontilan mahdollistama arvio ja selviää myöhemmin.

Hankkeen vertailu nykytilanteeseen**Nykyiset valtion luonnonsuojelualueet:**

Kurjenrahkan kansallispuisto	3091 ha
Vaskijärven luonnonpuisto	<u>2239 ha</u>
Yhteensä	5330 ha
Muut valtion luonnonsuojelualueet:	2883 ha
Nykyiset valtion luonnonsuojelualueet yht.	8213 ha

Suojelualuepinta-alan lisäys:**Laki Lounaismaan kansallispuistosta
toisi uutta lakisääteistä luonnonsuojelualuetta**

Suojelualueeksi ostetut ja osoitetut alueet	1229 ha
Metsähallituksen omalla päätöksellä suojellut alueet	1300 ha
Muut valtion maa-alueet	<u>269 ha</u>
Uutta luonnonsuojelualuetta yhteensä	2798 ha

Lounaismaan kansallispuiston koko perustettaessa **11011 ha
Etelä-Suomen manneralueen suurin kansallispuisto**

Lain säätämisen jälkeen, ilman uusia säädöksiä, vuotuisten TMA-määrärahojen rajoissa kansallispuiston koko oletettavasti kasvaisi:

- Natura-alue- ja lainvoimaisten kaavojen suojelualueiden velvoittamilla maanostoilla	1020 ha (noin)
- Hallinto-oikeuspäätöksillä luonnonarvojen vuoksi hylättyjen turpeenottolupahakemusten seurauksena	600 ha (noin)

---

jonka jälkeen kansallispuiston koko tulisi olemaan	12631 ha (noin)
tästä kokonaan uutta luonnonsuojelualuetta	4418 ha (noin)

Lain säätäminen tuo siis heti uutta luonnonsuojelualuetta 2798 hehtaaria ilman maanhankintakustannuksia, lain voimaantultua tulee ehkä noin 1620 ha lisää.

Lounaismaan kansallispuiston toiminnalliset ja taloudelliset perustelut

Kun valtion luonnonsuojelualueiden hankintamäärärahat eivät tällä vaalikaudella todennäköisesti kasva, vaan pienenevät, ne joudutaan kohdistamaan jo olemassa olevien, säädöksistä johtuvien luonnonsuojeluelvoitteiden toteuttamiseen.

On mielekästä suunnata sekä maanhankinta- että muita luonnonsuojelun määrärahoja myös alueiden valvonnan, hoidon ja käytön kannalta taloudellisimpiin kohteisiin. Luonnon suojelun, ennallistamisen, hoidon ja valvonnan sekä hallinnon ja kustannusten kannalta on tarkoituksenmukaista koota lähekkäin sijaitsevat, opastetun retkeilyreitistön, polkujen ja teiden yhdistämät luonnonsuojelualueet yhdeksi kansallispuistoksi. Lounaismaan kansallispuiston perustaminen ei vaatisi merkittäviä investointeja uudisrakennuksiin, jos kehitetään nykyisiä rakennuksia Kurjentupaa ja Yläneen Luontokabinettia myös koko Lounaismaan kansallispuiston kannalta.

Lounaismaan kansallispuiston muodostusalueella on nyt erillisiä luonnonsuojelualueeksi valtiolle hankittuja alueita, jotka eivät ole vielä luonnonsuojelulain mukaisesti erityislailla, valtioneuvoston asetuksella tai ympäristöministeriön asetuksella perustettuja luonnonsuojelualueita. Valtiolla jo olevien velvoitteiden toteuttaminen tuo näitä alueita lähivuosina lisää. Kun kaikki kansallispuistoon esitetyt nykyiset valtionmaat sisällytetään yhden lain säätämällä Lounaismaan kansallispuistoon, erillisiä uusia luonnonsuojelualueiden perustamissäädöksiä ei enää tarvitse tehdä.

Esimerkiksi Euran Koskeljärven, Vaaljärven ja läheisten suojelusoiden ja -metsien kokonaisuus (Etelä-Suomen suurin rannoiltaan rakentamaton järvi, lintujärvikokonaisuus, hienot suotyypit ja metsät) täyttää hyvin yksinäänkin kansallispuistokriteerit. Kansallispuiston 1000 hehtaarin minimikoko täytyisi myös Laitilan - Mynämäen parinkin suojelualuekokonaisuuden kohdalla.

Kansallispuiston koolla on pienempään kansallispuistoon tai muihin luonnonsuojelualueisiin verrattuna merkittävää lisäarvoa luonnon suojelun, hoidon ja käytön kannalta. Tämä koskee myös investointi-, henkilöstö- ja muita kustannuksia sekä vaikutuksia paikallis-, alue- ja kansantalouteen. Tämä lisäarvo on järkevää realisoida, kun suuret lähekkäiset suojelualueet mahdollistavat yhden lähekkäisten alueiden kansallispuistokokonaisuuden. Usean suppeamman kansallispuiston tai lukuisten muiden suojelualueiden sijaan kannattaa muodostaa yksi kansallispuisto. Näin on Suomessa menetelty muitakin kansallispuistoja perustettaessa. Kansallispuiston koolla ja käyttäjien vuotuisella kokonaismäärällä on välitöntä vaikutusta luonnonsuojelun toiminnallisten määrärahojen jakaantumiseen Suomen sisällä.

Kansallispuisto -statuksella on yksittäisiin luonnonsuojelualueisiin verrattuna paljon suurempi painoarvo silloin, kun alueelle kohdistuu luontoarvojen ja luonnon virkistyskäytön kannalta vahingollisia hankkeita. Kansallispuisto voi vaikuttaa myös lähialueiden tavanomaisen maankäytön menettelytapojen ympäristömyönteiseen kehittämiseen ja matkailuyrityksiin.

Muodostettava Lounaismaan kansallispuisto on valtaosin luonnonsuojelulailla toteutettavaa EU:n Natura 2000 -verkoston aluetta, joten mahdollisuudet saada EU:n rahoitusta toiminnalliseen kehittämiseen ovat suuremmat kuin erillisillä pienillä Natura-alueilla. Kansallispuistohanke-alueelle jo aiemmin EU:n Life-rahoituksella toteutettujen luontoretkeilyrakenteiden ylläpito velvoittaa myös toiminnallisten määrärahojen painottamiseen alueelle.

Nykyisen Turku - Kurjenrahkan kansallispuisto -bussilinjan kaltaista, paikallisväestöäkin palvelevaa julkista liikennettä voidaan kehittää myös Mynämäki-Yläne ja Laitila-Eura -suunnissa.

Kansallispuisto suuren työ- ja määrärahakohdennuksen tuloksena

Lounaismaan kansallispuiston muodostusalue on ollut luonnollinen aluevalinta, kun Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri teetti 90-luvulla perusteellisen selvityksen tämän alueen luonnonsuojelullisista ja kulttuurihistoriallisista arvoista.

Valtio on perustanut Vaskijärven luonnonpuiston ja luonnonsuojelupiirin aikanaan voimallisesti edistämään Kurjenrahkan kansallispuiston. Valtioneuvoston vahvistamissa soidensuojeluohjelmissa on nostettu Pyhäjärven lounaispuoliset suoalueet valtakunnallisesti arvokkaiksi luonnonalueiksi. Satakunnan ja Varsinais-Suomen seutukaavaliitot, myöhemmin maakuntaliitot ottivat alueen suot ja retkeilyreitit seutu/maakuntakaavoihinsa. Valtio on hankkinut valtaosan näistä alueista omistukseensa ja perustanut niistä valtioneuvoston ja ympäristöministeriön asetuksilla luonnonsuojelualueita. Euran kunta laati Koskeljärven rantojen suojelemiseksi ja luontoretkeilyn kehittämiseksi oikeusvaikutteisen suojeluyleiskaavan, jonka perusteella ympäristöministeriön oli mahdollista ostaa rannat ja turvata Etelä-Suomen suurin rakentamaton järvi suurella maakaupalla. Osa Kuhankuonon rajapyykkiin rajautuvista kunnista otti Kurjenrahkan kansallispuiston suojelualueet ja seudun retkeilypolkuverkostot yleiskaavoihinsa.

”Atomirengas”, Imatran Voiman 440 kV:n voimajohtokatu, oli suunniteltu Inkoosta Liedon muuntoasemalle Teijon alueen läpi, ja Liedon muuntoasemalta Olkiluotoon suoraan Lounaismaan kansallispuiston muodostusalueen läpi.

Luonnonsuojeluviranomaisen ja seutukaavaliiton yhteistyöllä IVO saatiin muuttamaan linjaus pois ensin tulevan Teijon kansallispuiston tieltä ja sitten,

toivottavasti nyt syntyvän, Lounaismaan kansallispuiston tieltä. Samoin saatiin asianomaiset toimijat siirtämään alueelta pois Halikko-Aura-Kustavi-Uusikaupunki (HAKU) - tien ja maakaasuputken linjaukset. Näiden tulosten saavuttamiseksi on tehty valtavasti paikallisten asukkaiden, luonnonsuojelujärjestöjen ja luonnonsuojeluviranomaisten yhteistyötä. Tämä työ on nyt mahdollista saada tulokseen.

Yhteenveto

Lounaismaan kansallispuiston perustaminen olisi Hallitusohjelman päätavoitteiden ja ympäristöpoliittisten linjausten puitteissa mahdollinen merkittävä luonnonsuojelun kehittämis- ja tehostamisratkaisu.